

thinget, vilde være et stort Stridt, og jeg skal derfor i intet Tilfælde have Noget imod at forandre Titelen fra „Tillæg“ til hin Lov, saaledes som den ærede Afd. Landssthingsmand for 7de Kreds (Forchhammer) har foreslaaet. Den ærede Landssthingsmand fra Falster frygtede dernæst for, at Kirken, hvis en saadan Frihed blev indrømmet, vilde spaltes i to Leire; men jeg maa dog spørge den ærede Landssthingsmand, om der da nu hersker den bedste Fred og Enighed i Kirken. Ligger der ikke paa vort Bords Andragender, der gaar i modsatte Retninger? Viser det sig ikke, at der er en Forskjel tilstede, at der er et Mindretal og et Fleertal i Kirken, og troer den ærede Taler nu virkelig, at Friheden vil udvide Klostet? Ja, jeg skal respectere denne Mening, dersom han har den; men jeg troer ikke, at det vil blive Tilfældet. Jeg troer vel, at der ved Friheden vil fødes Stridigheder; dette have vi ogsaa erfaret i politisk Henseende; vi have sandeligt ikke sovet paa Roser siden 1848, men Sjægen af os vil dog ombytte den Frihed, som vi nu have, med at vende tilbage til Souverænitetsens dybe No. Saaledes vil det ogsaa gaa paa det kirkelige Omraade; den større Bevægelse og Strid, der usejlsomt vil opstaa, vil bære Frugter. — Den ærede Taler frygtede dernæst for, at man ved at indrømme frie Menigheder Ret til at kalde deres egne Præster vilde tage de friske Kræfter bort fra Folketirken, som ikke kunde taale at miste dem. Men tager Folketirken da virkelig alle de Kræfter i Brug, som ere tilstede? Er der ikke om næsten ethvert af de kirkelige Embeder 30, 40, ja 50 Ansøgninger? Gaaer der ikke en Masse af Kræfter ledige paa Torvet, som for at ernære sig maae paatage sig andre Beskæftigelser, der undertiden føre dem bort fra det Kirkelige? Den ærede Taler begik jo desuden en logisk Feil, idet han klagede over, at de frie Menigheder vilde tage de friske Kræfter bort; han betragtede i det Dieblik de frie Menigheder som staaende udenfor Folketirken, men Spørgsmaalet er jo netop her om at tilstede dem indenfor Folketirken, saa at de Kræfter, der kom til at virke i dem, vilde komme den i ligesaa høi Grad tilgode som de Kræfter, der virke i de lønede Embeder. Det var ogsaa

beslynderligt, at den høiærværdige Taler ikke lagde Mærke til, at Grunden til at give de frie Menigheder Kaldsret, hvad ogsaa min ærede Sidsmand (Sonne) allerede har paa-peget, jo ligger deri, at disse Menigheder selv skulle lønne deres Geistlige, medens derimod de geistlige Embedsmænd, for hvilke Staten beholder Kaldsretten, lønnes af den; deri ligger en betydelig Forskjel. Der er jo dog flere Forhold — vel ikke fuldkomment analoge, og det er heller ikke min Mening at drage en skarp Parallel —, som vise, at Statsembdsmænd og Mænd, der ikke beskikkes og lønnes af Staten, meget godt kunne virke fredeligt ved Siden af hinanden paa selsomme Omraade. — Hvorledes ere f. Ex. vore Lægeforhold ordnede? Den legemlige Sundhedspleie er af Staten betroet til visse Embedsmænd, men ved Siden af disse er der en Mængde private Læger, der praktisere. Der er ganske vist undertiden opstaaet Misforhold, som have havt Mindre at betyde — jeg har sagt, at jeg ikke drog en skarp Parallel —, end om saadanne Misforhold opstode paa det kirkelige Omraade; men man kommer dog i Reglen efterhaanden meget godt ud af det sammen. Paa hele Skolens Omraade er accurat det Samme Tilfældet. Private, der ikke ville benytte de offentlige Stoler, kunne jo antage Lærere, som de selv betale, og hos Ungdommen er det jo dog virkelig, at de første Spirer til det religiøse Liv nebkægges. Naar dette saaledes kan tillades paa Underviisningens Omraade, hvorfor skalde en lignende Frihed da ikke kunne tænkes mulig ogsaa paa Kirkens? I gamle Dage, jeg troer ogsaa efter Reformationens Indførelse — har jeg Uret deri, vil det høiærværdige Medlem, som jo deri er meget kyndigere end jeg, kunne rette mig —, har det været tilladt at bruge Huuscapellaner i store Huse, og det Forslag, hvorom der her er Tale, gaaer jo i samme Retning. — Det er ganske vist, og det har den ærede Taler fuldkommen Ret i, at en fri Menighed ogsaa vil medføre en fri Præst, eller at en fri Menigheds Præst vil være berettiget til, naar en Mand vil melde sig ind i hans Menighed, da at sige til ham: „Nei, Dig vil jeg ikke have“, thi det vil jo være fuldkomment naturligt, at Friheden er gjenfærdig. Naar Præsten lønnes af